

II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 18 november 2002

om en begäran om undantag i enlighet med stycke 2 b i bilaga III till rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket, samt artikel 9 i detta

[delgivet med nr K(2002) 464]

Endast den danska texten är giltig.

(2002/915/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av rådets direktiv 91/676/EEG av den 12 december 1991 om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket ⁽¹⁾, särskilt bilaga III, stycke 2 b i detta, och

av följande skäl:

- (1) I bilaga III, stycke 2 b, till direktiv 91/676/EEG fastställs att om en medlemsstat tillåter en annan mängd stallgödsel att spridas per hektar och år än vad som föreskrivs i stycke 2 i bilaga III och punkt a i den bilagan, skall den underrätta kommissionen, som skall granska om åtgärden är berättigad enligt det förfarande som anges i artikel 9 i direktiv 91/676/EEG.

Dessa mängder skall fastställas på ett sådant sätt att det inte inverkar på möjligheten att uppnå de syften som anges i artikel 1 i direktiv 91/676/EEG och skall bestämmas med utgångspunkt från objektiva kriterier, exempelvis

- lång vegetationsperiod,
- grödor med stor kväveupptagningsförmåga,
- högt nederbördsöverskott i det känsliga området,
- jordar med exceptionellt stor denitrifikationskapacitet.

Detta beslut berör främst det första och andra av ovanstående kriterier.

- (2) Den 2 juli 1998 informerade Danmark kommissionen om sin avsikt att tillämpa undantag i enlighet med stycke 2 b i bilaga III i direktiv 91/676/EEG för det handlingsprogram som inrättats i enlighet med artikel 5 i det direktivet. Denna upplysning kompletterades på begäran av kommissionen med teknisk dokumentation i skrivelser av den 2 december 1999, den 30 juni 2000, den 20 november 2000 och den 8 oktober 2001.

- (3) Danmark har för avsikt att tillåta spridning av stallgödsel innehållande 230 kg kväve per hektar och år på särskilda kreatursanläggningar där i genomsnitt 90 % av den jordbruksmark som är tillgänglig för gödselspridning är besädd med gräs, fånggrödor eller foderbetor, samt andra sorters grödor som insätts i gräs som medför lågt nitratläckage.

- (4) Inga baljväxter eller andra växter som binder atmosfäriskt kväve kommer att skördas på dessa lantbruk, och klövergräsmark kommer att begränsas genom lämpliga metoder.

- (5) Detta undantag berör ungefär 10 % av alla djurenheter i Danmark utgående från kväveekvivalenter i gödsel, och 5 % av jordbruksmarken.

- (6) Kreatursanläggningar med fler än 250 djurenheter måste begära tillstånd från kommunen i enlighet med det danska genomförandet av direktivet om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar, för att garantera att gödselanvändningen är förenlig med de lokala behoven av vattenskydd. Antalet kreatursanläggningar som under de kommande åtta åren kommer att behöva begära tillstånd motsvarar 6–8 % av landets kreatursbestånd.

⁽¹⁾ EGT L 375, 31.12.1991, s. 1.

- (7) Utvecklingen av organiskt jordbruk prioriteras kraftigt av den danska regeringen. Organiska kreatursanläggningar tillåter endast 140 kg kväve per hektar, vilket medför en minskning av kväveutsläppen med över 10 %. År 1998 omfattade den organiska mjölkboskapskötseln ungefär 50 000 djurenheter, eller 5 % av landets kreatursbestånd. För år 2003 beräknas det att organisk mjölkboskapskötsel kommer att omfatta 130 000 djurenheter eller 15 % av landets kreatursbestånd.
- (8) Den 6 juni 1997 anmälde Danmark till kommissionen den lagstiftning som införlivar direktivet i dansk lagstiftning. Den 2 juli 1998 anmälde ytterligare lagstiftning till kommissionen, som syftade till att till fullo genomföra direktivet. Den anmälda lagstiftningen anses överensstämma med direktivet. Bestämmelserna i denna lagstiftning berör även det anmälda undantaget.
- (9) Det har upprättats handlingsplaner för att skydda vattenmiljön genom lämpliga minskningsmål för utsläpp av näringsämnen, dvs. eliminering av punktutsläpp av jordbruksavfall och minskning av läckage till en nivå som motsvarar ett genomsnitt på cirka 50 kg kväve per hektar och år. Detta skulle medföra att direktivets mål för maximalt 50 mg kväve/liter i grundvatten uppnås.
- (10) Danmarks genomförande av nitratdirektivet grundas på en sträng tolkning av direktivets bestämmelser, i detta sammanhang i synnerhet vad gäller beräkningen av antalet djurenheter, kvävehalten i gödsel samt den tillgängliga arealen för spridning av gödsel.
- (11) Danmarks genomförande av nitratdirektivet syftar till att till fullo uppnå de miljömål som fastställs i direktivets artikel 1.
- (12) Det nationella övervakningsprogram som inrättats i jordbruksområdena bidrar till att demonstrera effekterna av de initiativ som tagits inom ramen för handlingsprogrammen. Resultaten kommer att läggas till grund för beslut om ytterligare eller strängare åtgärder om det visar sig att de åtgärder som redan vidtagits är otillräckliga för att uppnå de miljömål som fastställs i artikel 1 i direktivet.
- (13) Det nationella övervakningsprogrammet syftar till att visa följande:
- Utvecklingen av jordbrukets vattenförorenande inverkan.
 - Sambanden mellan jordbruksmetoder och utsläpp av näringsämnen i miljön.
 - Minskningen av mängden näringsämnen i vattnet från det att det lämnar rotzonen och till det att det når ut i vattenlopp.
 - Utveckling av näringsinnehållet i grundvatten nära markytan.
- Utveckling av jordbrukets användning av gödningsämnen.
- Omfattning och utveckling av jordbrukets gödsel-spridning på åkrarna.
- (14) Det danska handlingsprogrammet för genomförande av nitratdirektivet innehåller en omfattande uppsättning allmänna bestämmelser om normer för djurstallar, gödselbehållare, spridning av stallgödsel på åkrarna och gödselhantering. Dessa bestämmelser grundar sig på lagar och förordningar.
- (15) I den del av genomförandelagstiftningen som berör gödselhantering fastställs att djurstallar skall byggas med lämplig dränering och uppsamlingsanordningar för all fast och flytande gödsel, med lagringskapacitet på nio månader, att öppna behållare för flytande gödsel skall förses med täta flytande lock samt att gödselspridning skall begränsas till vissa tider på året. Kommunerna har inrättat kontrollsystem för att se till att dessa regler efterlevs.
- (16) Varje djurproduktionsanläggning måste se till att hålla en jämvikt mellan jordbruksarealen och antalet djurenheter motsvarande 170 kg kväve per hektar i stallgödsel (210 kg N/ha för nötkreatursanläggningar) fram till år 2002. Efter år 2002 skall jämvikten motsvara 140 kg N/ha (170 kg N/ha för nötkreatursanläggningar). Arealen som är tillgänglig för gödselspridning omfattar inte mark som inte kräver gödsling, mark på vilken stallgödsel inte kan spridas under normala förhållanden eller mark som tagits ur produktion.
- (17) Kvävehalten i stallgödsel definieras som den totala kvävehalten i gödseln minus avdunstningsförlusterna av flyktig ammoniak i stallsystemen och vid lagring (maximalt tillåts 10 % avdunstningsförluster för beräkningen).
- (18) I genomförandet av direktivet ingår att gödselns (flytgödsel från nötkreatur) kväveinnehåll skall användas effektivare, vilket innebär att dagens utnyttjandenivå på 60 % skall öka till minst 65 % under gödslingsåret 2001/2002. Det föreskrivs att kvävegödslingsnormerna skall minska med 10 % under det ekonomiskt optimala, vilket skall bestämmas från år till år utgående från talrika markprover.
- (19) Alla jordbruksanläggningar måste varje år sammanställa planer för växtföljd och gödsling som skall omfatta perioden från den 1 augusti till den 31 juli. Dessa planer skall lämnas in till de behöriga myndigheterna. Senast den 1 september skall planerna för perioden 1 augusti till 31 mars påföljande år vara myndigheterna tillhanda. Senast den 31 mars skall planen för hela perioden ha lämnats in. Växtföljdsplaner skall innehålla uppgifter om gröna grödor (fånggrödor, vinterspannmål och grödor med lång växtperiod). Gödslingsplanerna skall innehålla uppgifter om det beräknade behovet av kväve- och

fosforspridning utgående från det ekonomiskt optimala, och med uppgifter om vilken typ av gödsel som kommer att användas (t.ex. stallgödsel, avloppsslam eller konstgödsel). Gödslingsplanen skall också omfatta en skiss över de enskilda åkrarnas belägenhet. Dessa planer skall ses över senast sju dagar efter det att ändringar i jordbruksmetoderna företagits, för att garantera att planerna överensstämmer med de faktiska jordbruksförhållandena. Dessa bestämmelser grundas på lagar och förordningar.

- (20) Gödslingsnormer, grödornas kvävebehov och förhållandet mellan dessa faktorer uttryckt i tillåten gödselmängd fastställs i förordningar.
- (21) Empiriska modeller och beräkningar som ingår i den danska anmälan och som utgår från stall- och konstgödselmängd, typ av gröda och marktyp visar att man med några kompletterande förebyggande åtgärder inom jordbruket skulle kunna minska kväveläckaget till under 50 kg per hektar och år. Dessa modeller och beräkningar innebär att det är möjligt att uppnå målet för maximalt 50 mg nitrater per liter grundvatten på avrinningsnivå, med beaktande av denitrifikation.
- (22) Beräkningar som Danmark presenterat visar att det är möjligt att ytterligare minska användningen av konstgödsel och därmed garantera effektivare kväveupptag från den gödsel som sprids om övervakningen skulle visa att den totala kvävemängden måste minskas. Genom sådana ytterligare minskningar av kväveläckage skall ovan nämnda läckagemål garanteras.
- (23) Vartannat år skall kartor läggas fram som visar andelen mark som brukas i enlighet med detta beslut.
- (24) I syfte att visa hur bestämmelserna i detta beslut efterlevs i praktiken skall resultaten av representativ övervakning av kreatursanläggningar inom ramen för ett övervakningsprogram som omfattar cirka 1 500 ha och som är relevant för den situation som avses i detta beslut läggas fram.
- (25) Detta beslut skall tillämpas inom ramen för de danska handlingsprogram som antagits för åren 1999–2003.
- (26) Kommissionen har granskat Danmarks begäran och förväntat sig om att de fastställda gödselmängderna och villkoren för deras spridning inte kommer att påverka uppnåendet av de mål som fastställs i artikel 1 i direktivet.
- (27) De åtgärder som fastställs i detta beslut är förenliga med yttrandet av den kommitté som upprättats i enlighet med artikel 9 i direktiv 91/676/EEG av den 6 december 2001.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Härmed bifalles Danmarks begäran, inkommen i en skrivelse av den 2 juli 1998, om tillstånd att medge undantag i enlighet med bilaga III, stycke 2 b, i direktiv 91/676/EEG, på de villkor som anges nedan.

Artikel 2

Definitioner

- *nötkreatursgårdar*: anläggningar med fler än tre djurenheter, där minst 2/3 av djuren är nötkreatur.
- *gräs*: permanent eller tillfälligt gräsbevuxen mark (tillfälligt innebär i regel mindre än fyra år).
- *grödor som insätts med gräs*: silagespannmål, fodermajs och/eller vinterkorn som insås med gräs före (majs) eller efter skörden, varvid gräset fungerar som fånggröda och biologisk lagring av kväveresterna under vintern.
- *betor*: foderbetor.

Artikel 3

Tillämpningsområde

Detta undantag skall gälla från fall till fall, för nötkreatursgårdar där växtföljden omfattar mer än 70 % av starkt kväveförbrukande grödor med lång växtperiod. Jordbrukarna, som årligen skall lämna in en ansökan till de behöriga myndigheterna, skall skriftligen åta sig att respektera de villkor som fastställs i artiklarna 4 och 5.

Artikel 4

Spridning av stallgödsel och annan gödsel

Mängden stallgödsel som årligen sprids på marken på kreatursanläggningar, inbegripet av djuren själva, skall inte överskrida den gödselmängd som innehåller 230 kg N, på följande villkor:

- Den sammanlagda kvävetillförseln skall vara förenlig med den berörda grödans näringsbehov och kvävetillgången i marken, varvid gödslingsmängden skall fastställas till 10 % under den optimala ekonomiska nivån.
- Varje jordbruksanläggning skall sammanställa gödslingsplaner och föra bok över sin gödselanvändning.
- Varje jordbruksanläggning skall årligen tillsammans med bokföringen över gödselanvändningen till de behöriga nationella myndigheterna lämna in en ansökan, och skall acceptera att slumpvisa stickkontroller kan komma att genomföras.

- Varje jordbruksanläggning som medges undantag skall genomföra periodiska analyser av kväve- och fosforhalten i marken höst och vår (minst vart tredje år/5 ha mark), i syfte att garantera korrekt gödsling.
- Ingen gödsel skall spridas på hösten före gräsodling, och plöjning skall följas av en gröda med hög kväveförbrukning.

Artikel 5

Växttäck

1. Minst 70 % av den areal av nötkreatursgården som är tillgänglig för gödselspridning skall användas för odling av gräs, gräsfånggrödor eller betor och andra grödor som insås med gräs med låg nitratläckningspotential.
2. Gräsfånggrödor skall inte plöjas ned före den 1 mars, i syfte att garantera att jordbruksmarken har ett permanent växttäck som återför höstens nitratförluster från de lägre markskikten och begränsar vinterförlusterna.
3. Tillfälligt gräsbevuxen mark skall plöjas under våren.

Artikel 6

Övervakning

1. Varje år skall två kartor som visar antalet jordbruksanläggningar respektive andelen jordbruksmark som omfattas av undantaget i varje kommun i Danmark aktualiseras och sändas till kommissionen. Detta skall ske för första gången under det sista kvartalet av år 2002.
2. Inom ramen för det nationella övervakningsprogrammet skall undersökningar och löpande näringsämnesanalyser genomföras på referenspunkter på sand- och lerjord i syfte att tillhandahålla uppgifter om lokal markanvändning, växtföljd och praxis på nötkreatursgårdarna. Dessa uppgifter kan användas för modellbaserade beräkningar av omfattningen av nitratläckaget från åkrar där upp till 230 kg kväve i stallgödsel sprits, utgående från vetenskapliga principer.
3. I syfte att dokumentera att undantaget inte hotar de mål som fastställts i de nationella programmen och i direktivet skall ett nät av provtagningspunkter i avloppsdiken och i ytnära

grundvatten upprättas för övervakning av avrinningsområden inom ramen för det nationella övervakningsprogrammet. Detta nät skall tillhandahålla uppgifter om nitrathalten i det vatten som lämnar rotzonen och tränger ned i grundvattensystemet.

Artikel 7

Rapportering

Varje år skall övervakningsresultaten delges kommissionen, tillsammans med en sammanfattande rapport om praxisutvecklingen (kontroller på jordbruksanläggningarna) och utvecklingen i fråga om vattenkvalitet (utgående från övervakning av läckage från rotzonen, kvaliteten på yt- och grundvattnet samt modellberäkningar). Efter en inledande utvärdering skall de första resultaten överlämnas i slutet av 2002, och en andra rapport skall lämnas i slutet av 2003.

Artikel 8

Giltighet

Detta undantag är giltigt fram till den 1 augusti 2004.

Artikel 9

Förlängning

På begäran av de danska myndigheterna kan kommissionen förlänga undantagsperioden, varvid hänsyn skall tas till bland annat övervakningsresultaten.

Artikel 10

Detta beslut riktar sig till Kungariket Danmark.

Utfärdat i Bryssel den 18 november 2002.

På kommissionens vägnar

Margot WALLSTRÖM

Ledamot av kommissionen